

Přednáška - Suhotra Swami

Bhagavad-gíta 8.28, Praha 22.5.1995

Téma: Nejvyšší cesta *bhakti*

*vedeṣu yajñeṣu tapaḥsu caiva
dāneṣu yat puṇya-phalam pradiṣtam
atyeti tat sarvam idam viditvā
yogī param sthānam upaiti cādyam*

vedeṣu —studium Véd; *yajñeṣu* —prováděním obětí; *tapaḥsu* —pokáním; *ca*—také; *eva*—zajisté; *dāneṣu*—dobročinností; *yat*—to, co; *puṇya-phalam*—výsledky zbožných činností; *pradiṣtam* —naznačeny; *atyeti*—překoná; *tat sarvam*—všechny; *idam*—toto; *viditvā*—ví; *yogī*—oddaný; *param*—nejvyšší; *sthānam*—sídlo; *upaiti*—dosáhne; *ca*—také; *ādyam*—původní.

Člověk, který se vydá po stezce oddané služby, překoná výsledky získané studiem Véd, prováděním obětí, pokáním a dobročinností nebo filozofickým či ziskuchtivým jednáním a nakonec dospěje k nejvyššímu sídlu.

VÝKLAD: Tento verš shrnuje obsah sedmé a osmé kapitoly, které pojednávají o uvědomování si Kṛṣṇy a oddané službě. Člověk by měl studovat Védy pod vedením duchovního učitele a pod jeho dohledem vykonávat pokání a sebekázeň. Brahmačáří by měl žít v domě duchovního učitele jako jeho sluha, a vyžebra-li nějaké almužny, měl by mu je odevzdat. Jídlo přijme jen na pokyn duchovního učitele a nejí, jestliže ho učitel nepozve k obědu. Toto jsou některé z védských zásad, které musí brahmačáří dodržovat.

V období od pěti do dvaceti let, kdy studuje Védy pod vedením duchovního učitele, si může brahmačáří utvořit pevný charakter. Studování Véd je určeno k vytváření k dobré povahy, a ne pro rekreaci vypočítavých spekulantů. Po těchto studiích se brahmačáří může oženit a jako hospodář, *grhastha*, musí také vykonávat oběti a snažit se o další osvícení. Musí prokazovat dobročinnost podle místa, času a příjemce a musí rozlišovat, kdy se jedná o dobročinnost v kvalitě dobra, vášně, či nevědomosti. Poté zanechá rodinného života a vstoupí do životního stadia *vānaprastha* a cvičí se v odříkání, kdy například žije v lesích, v oděvu z kůry stromů, neholí se a podobně. Dodržováním předpisů určených pro jednotlivá stadia (brahmačáří, *grhastha*, *vānaprastha* a *sannjása*) se člověk povyšuje na dokonalou životní úroveň. Někteří jsou povýšeni na nebeské planety a ti, kdo udělají další pokroky, se mohou dostat do duchovního světa a vstoupit buď do neosobní brahmadžjóti, nebo na vaikuṇṭhské planety či na Kṛṣṇaloku. Toto je cesta naznačená ve védské literatuře. Krása uvědomování si Kṛṣṇy spočívá v tom, že pouhým odevzdáním se láskyplné službě člověk překoná všechny obřady různých životních stadií.

Slova *idam viditvā* naznačují, že bychom měli porozumět pokynům Śrī Kṛṣṇy v této a sedmé kapitole Bhagavad-gīty. Obsahu těchto kapitol bychom měli porozumět ve společnosti čistých oddaných, a nikoliv mentální spekulací nebo vědeckým bádáním. Podstata Gíty začíná sedmou kapitolou a končí dvanáctou. Prvních šest a posledních šest kapitol jsou jako obaly, které chrání prostředních šest kapitol, které jsou pod zvláštní Kṛṣṇovou ochranou. Život člověka, který pochopí Bhagavad-gītu, hlavně prostředních šest kapitol, ve společnosti oddaných, se změní a překoná veškerá pokání, oběti, dobročinnost, spekulace a podobně, neboť výsledky všech těchto činností obdrží prováděním oddané služby Kṛṣṇovi. Člověk, který získal trochu důvěry k Bhagavad-gítě, by se ji měl učit od oddaného, neboť na začátku čtvrté kapitoly bylo řečeno, že obsahu Gíty mohou dokonale porozumět jen oddaní. Naslouchání poselství Bhagavad-gīty od oddaných, a ne od mentálních spekulantů, je znakem víry. Když člověk začne hledat oddané a konečně se s nimi dostane do styku, pak skutečně začíná jeho studium a porozumění Bhagavad-gīty. Ve společnosti oddaných se člověk zapojí do oddané služby, a tímto se zbaví pochybností o Kṛṣṇovi a porozumí Jeho činnostem, podobám, zábavám, jménu a ostatním rysům. Studium Bhagavad-gīty se stane potěšením pro toho, kdo se zbaví všech pochybností, a potom může vyvinout zálibu v uvědomování si Kṛṣṇy. Ti, kdo jsou velice pokročilí, jsou úplně zamilováni do Kṛṣṇy, a to je počátek stavu nejvyšší životní dokonalosti, kdy se oddaný připravuje na odchod do Kṛṣṇova sídla, Goloky Vṛndāvany v duchovním světě, kde se může věčně radovat.

Śrīla Suhotra Swami: Védské texty přinášejí lidským bytostem cestu k pokroku v souladu s jejich přirozeností. Je řečeno, že Védy dávají dvě základní cesty. Jedna z těch cest se nazývá *pravṛti* a druhá *nivṛti*. *Pravṛti* je cesta pokroku ve smyslových radostech. Je vždycky mnoho lidí, kteří se zajímají o smyslové radosti. Védské texty vysvětlují, že tento vesmír se skládá z různých úrovní existence podle vědomí. Na Zemi samozřejmě smyslová radost dosažitelná je, ale Védy říkají, že existují planety, kde smyslová radost je mnohem větší. Tyto planety jsou všechny dohromady nazývány

Svarga, což znamená nebe. Některé védské texty popisují velice podrobným způsobem život na těchto nebeských planetách. Takže si lidé, kteří to čtou budou myslet: „Když tam budu, budu šťasten.“ Potom nám zároveň tato písma říkají: „Ale když tam chceš jít, tak musíš dělat tady tyto věci,“ jak je řečeno v tomto verši a provádět oběti, pokání, dobročinnosti. Existují určité předpisy a pravidla. Těmito různými předpisy a omezeními je omezeno uspokojování smyslů na této zemské planetě. Ta naděje, kterou ten člověk má je to, že to je v pořádku, že budu omezován v těch radostech nyní, protože v příštím životě si budu užívat. Dostaneme krásné materiální tělo, které bude dlouho žít. Ne materiální tělo jako máme nyní, které je jenom takovým rancem plným odporých věcí. Vyšší těla jsou relativně řečeno čistší, z čistých materiálních elementů a také vybavena mystickými silami.

Ale dokonce ani když jdeme do nebe, na nebeské planety, tak to není věčná situace. Budeme tam žít dlouho, ale naše dobrá *karma* nebo zbožné činnosti, díky kterým jsme se tam dostali, jednoho dne vyprší, jako se vyprázdní bankovní konto. Po mnoha tisících pozemských let tyto zbožné činnosti vyprší a duše se vrátí zpátky dolů na Zem. V předešlých verších popsal Kṛṣṇa tyto cesty a popsal je jako *kṛṣṇagatī*, *kṛṣṇa* neznamená v tomto verši Kṛṣṇa, ale znamená tmavá cesta měsíce. Je řečeno, že touto cestou přicházíme zpátky do tohoto světa. Člověk jde nahoru na nebeské planety, nějaký čas tam zůstane a pak se zase vrací zpátky. Mimo Indii jsou různá velká náboženství založena na stejném principu. Křesťanství a islám například slibují život v nebi, jestliže žijeme dobře v tomto životě. V Koránu, což je muslimský text, je také popsáno nebe, nebeské planety. Je popsáno takovým způsobem, že se ty popisy velice podobají popisům ve védských textech. Jsou tam hezké zahrady, překrásné ženy, můžeme si sednout pod strom a odpočívat a jedna z těch krásných dívek nám přinese nápoj. To jsou popisy z Koránu a ve Védách se také dozvídáme, že tam jsou zahrady *nanda-kānana*, omamné květy, ke kterým když si jenom přivoníme, tak jsme omámeni a jsou tam překrásné dámy zvané *apsāry*, což jsou andělské ženy, které přinášejí nektarové nápoje. Jestliže je někdo chtivý po smyslových radostech, ale je trochu inteligentní, tak si bude myslet: „Ano, toto jsou místa, kde si mohu užívat.“ Nicméně to však není místo, kde bychom mohli být trvale.

Existuje potom ale ještě další cesta, ta druhá, která je cesta *jnāny* neboli transcendentálního poznání, která je zvána jako *nivṛtī-mārga* neboli cesta, ze které se nevrací. Na této cestě člověk provádí také *vedesu*, *yagyesu*, jak bylo řečeno neboli oběti, pokání, dobročinnosti, ale tyto činnosti vykonává za dosažením vyššího cíle. Tímto způsobem je duše také povýšena na vyšší planetární systémy, ale dokonce ještě za ně. Až dokud nepřijdeme na Brahmáloku, planetu Brahmy, který je polobohem stvoření. Odtamtud můžeme vstoupit do božského světla, které je známé jako *brahmajyoti*. Za *brahmajyoti*, za pokryvy materiálního vesmíru je nekonečný oceán duchovní záře. Jestliže je duše zbavena všech připoutaností k materiální existenci, může vstoupit do tohoto *brahma* a to je popsáno v různých náboženských směrech jako jednota s Bohem (neosobním).

Žádná z těchto dvou cest není nejvyšší *dharmou*, kterou učí Bhagavad-gītā. To je potvrzeno v předešlém verši. Kṛṣṇa říká Arjunovi: „Třebaže oddaní znají tyto dvě cesty, Arjuno, nejsou nikdy zmateni, proto buď vždy vytrvalý v oddanosti.“ Kṛṣṇa říká v tomto citovaném verši, že existuje jenom jeden způsob jak Ho poznat jako Nejvyšší Osobnost Božství a to je skrze *bhakti* což znamená čistá oddanost. Kṛṣṇa říká, že jedině díky *bhakti* může člověk projít skrze různé úrovně materiálního vědomí a také překročit ten nekonečný oceán *brahmanu*, světla a vstoupit do osobního duchovního sídla Boha. Boha můžeme znát jako Nejvyšší Osobost jenom čistou láskou. Pán ukazuje svojí osobní podobu jenom těm, kteří Ho milují. Pro ty, kdo přistupují k Bohu jenom pro smyslový požitek, tak se zjevuje Bůh v podobě Višvarūpy neboli v podobě všech těch materiálních planetárních systémů. Pro ty, kteří chtějí vysvobození, těm ukazuje svojí *brahmajyoti*, svojí záři. To jsou paprsky duchovního světla, které vycházejí z Jeho podoby. Ale osobám, které se zajímají jenom o osvobození tyto paprsky zakrývají Kṛṣṇovu osobní podobu. Ten, kdo slouží Kṛṣṇovi s láskyplnou oddaností, překoná obojí, i tu materiální úroveň i úroveň neosobního světla a dosáhne lotosových nohou Śrī Kṛṣṇy.

V tomto verši Pán Kṛṣṇa říká, že to, čeho se dosáhne vykonáváním těch jiných cest, oddaný bez nějaké zvláštní snahy dosáhne v oddané službě. To znamená, že oddaný Kṛṣṇovou milostí automaticky dosáhne všechny materiální potřeby, ale ne pro uspokojování smyslů, ale pro Kṛṣṇovu službu. Jako když jste přišli teď do tohoto chrámu, tak je to pěkný dům, v hezkém okolí, máme tu mnoho aut, za pár minut budete ochutnávat velice chutná jídla, která jsme tu připravili pro Kṛṣṇu. To je velice hezký standart života z materiálního pohledu, proto někteří závidí. Někteří závistiví lidé říkají: „Ti blázniví Hare Kṛṣṇovci nedělají, nemají práci a přesto mají tolik věcí. Jak to dělají, jak to udržují?“ Takže když jdeme někdy do města, abychom tam zpívali *kīrtan*, tak někteří lidé říkají: „Jděte makat!“ Kṛṣṇa nám dává tento velice hezký standart, ale ne pro naši smyslovou radost. My si tady nechceme užívat. Spíše je tu všechno jenom pro Kṛṣṇovu službu. Kṛṣṇa je nejvyšší Pán, nejvyšší uživatel a proto Jeho standart Jeho požitku je nejvyšší. Jestliže se staneme služebníkem nejvyššího poživitele, tak žijeme na Jeho úrovni. To je jako, když se staneme služebníkem v domě nějakého boháče. Takový služebník pak žije také v bohatství. Šofér řídí velký Rolls-Royce, ale není to jeho. To je náš princip v *bhakti-yoze*. Všechno patří Kṛṣṇovi a my jsme tady jenom proto, abychom Mu sloužili. Zároveň i když oddaný žije v bohatství, tak je vysvobozený. Má to, po čem touží *jnānīs*.

Tato činnost oddané služby pro Kṛṣṇu se nazývá *naiskarma* neboli je to práce, ale nejsou tam materiální následky. Cokoliv děláme v materiálním světě pro svoje smyslové uspokojení, vytváří reakce. Je jednoduchým faktem, že veškerá tato materiální energie, které si snažíme užívat, nám nepatří. Jestliže si děláme nároky a myslíme si, že to je pro náš požitek, tak potom za to dostaneme reakce a jsme potrestáni. Abychom si mohli vytrpět tyto reakce, znamená to, že se musíme znovu narodit. *Jnānīs*, kteří hledají duchovní poznání a chtějí být osvobozeni, jejich cílem je ve skutečnosti zastavit všechny činnosti, proto praktikují *pranayāma-yogu*, která dokonce zastaví dýchání. Drží tělo úplně nehybné v meditaci a tak se snaží zastavit svoji *karmu*, aby se znovu nenarodili. Jednou jsem vyprávěl příběh jednoho baby (baba znamená svatá osoba), který byl z jižní Indie. Jmenoval se Amavasya Baba. Amavasya znamená v sanskrtu nova, když je měsíc v novu. Tento baba měl dřevěnou krabici, proto se jmenoval Amavasya, protože byl pořád zavřený v té krabici, kde se nemohl ani postavit, jenom tam seděl skrčený po celý měsíc. Dvířka mu otevřeli jenom když byl měsíc v novu. Jeho žáci ho vynesli z té krabice a dali mu rýžovou kouli. V tu chvíli vždy přicházeli spousty lidí k němu pro požehnání, protože on je svatý muž a má mnoho síly a moc. Takže k němu přišel nějaký pán a říkal mu: „Baba prosím tě, já mám problémy s řidičákem, dělám řidičák a úřady mi dělají problémy. Můžeš to dát do pořádku, prosím tě?“ Světec se velice rozzlobil, protože když je někdo tak dlouho zavřený v krabici a pak vyleze ven a někdo se ho zeptá hned takovou otázkou, tak asi ztratí trpělivost. On začal křičet a vyhodil všechny ven. Jeho žáci ho zavřeli zpátky do té dřevěné krabice a zamkli za ním dveře. Protože tento Baba byl velice slavný v jižní Indii, tak ho navštívil jeden náš oddaný a přinesl mu jedné té noci, když ho otvírali, Bhagavad-gītu a dal mu ji a řekl: „Když jste v té krabici, tak čtete Bhagavad-gītu.“ Ten Baba byl tomu nakloněn, tak potom ukazoval tomu oddanému tu svojí dřevěnou krabici a říkal: „Vidíš tuto krabici? Tady žiji 29 dní v měsíci.“ Ale oddaní se nezamykají do nějaké dřevěné krabice.

Co to ve skutečnosti znamená, když skončíme u něčeho jako je tohle? Znamená to, že schopnost ovládat smysly je, jak to nazval Śrīla Rūpa Goswami, *phalgu*, neboli velice nepatrná. *Phalgu vairagya* znamená velice nepatrná úroveň odříkání. Jestliže takoví jogíní nejsou zamčení v krabici, nesedí někde v jeskyni v Himalájích, tak kdo ví co můžou udělat, protože jejich smysly jsou zneklidněny. Ale podívejte se, kde žijí oddaní Kṛṣṇy! Žijí přímo v Praze, jako tady bhakta Karel žije přímo uprostřed Prahy. A právě nám potvrdil, že tam nemá žádnou dřevěnou krabici, ve které by odpočíval v noci. Oddaní žijí mezi lidmi a pracují a pracují jenom pro Kṛṣṇu. I když oddaní žijí v takových místech a dělají spoustu činností: rozdávají knihy, prasadam, mluví k lidem atd., tak tyto činnosti jsou všechny *naiskarma* neboli nepřinášejí žádnou reakci. Přinášejí osvobození, ale nepřinášejí neosobní osvobození. Jak by taky mohli. Když se zamkneš do nějaké dřevěné krabice, tak můžeš, není to zaručené, ale můžeš dosáhnout neosobní osvobození. Ale zaměstnat svoje smysly, mysl, intelekt ve službě Kṛṣṇovi, to nás přivede ke Kṛṣṇovi. To rozvine naše duchovní tělo.

Duše je jako semínko. Bhakti-yoga je způsob, kterým se to semínko oddané služby zasadí do duchovní přírody a tam roste, zaléváme ho a staráme se o něj. Potom se to semínko duše začne rozvíjet a vytváří duchovní tělo. Když toto duchovní je plně připraveno, vstoupí do duchovního světa. Říká, že v pokročilém stadiu se úplně zamilujeme do Kṛṣṇy. Jak je ten překrásný obrázek támhle na zdi, vidíme Śrīmatī Rādhārāṇī, která je nejvíce zamilovaná do Kṛṣṇy. Ve skutečnosti všichni oddaní v duchovním světě jsou její služebníci v její lásce ke Kṛṣṇovi. Jestliže se budeme sdružovat se Śrīmatī Rādhārāṇī a sloužit jí v její lásce ke Kṛṣṇovi, potom automaticky dostaneme lásku ke Kṛṣṇovi. To je úžasné tajemství *bhakti*. Kṛṣṇa je transcendentální všemocný Pán, který má odstup od všeho. Je nad materiální energií, je dokonce i nad světlem *brahmajyoti*. Jak tedy k Němu můžeme přistoupit? Můžeme se snažit dělat svojí službu nebo *puju* Kṛṣṇovi, ale On nic nepotřebuje. Když obětujeme prasadam Kṛṣṇovi, neznamená to, že má hlad. To není důvod proč to jí, že by měl hlad. Když nebude jíst co mu obětujeme, že zhubne. Ve skutečnosti On to přijímá, protože to přichází skrze Śrīmatī Rādhārāṇī, která je nejvyšší *bhakti-devī* neboli bohyně nejvyšší oddanosti. V našem uctívání je všechno obětováno skrze *guru paramparū* a ke Kṛṣṇovi to přichází skrze Śrīmatī Rādhārāṇī. Když obětování děláme čistě podle pokynů písem, potom Śrīmatī Rādhārāṇī přijme tu oběť a dá ji Kṛṣṇovi. A Kṛṣṇa to nemůže odmítnout. To je úžasné tajemství *bhakti*. Protože láska Śrīmatī Rādhārāṇī přitahuje Kṛṣṇu. Tímto způsobem, čistou oddanou službou je zaručeno, že se zamilujeme do Kṛṣṇy a budeme přemístěni do Jeho duchovního sídla. Śrīla Prabhupāda tady říká: „Oddaný se stane věčně šťastným.“

Hare Kṛṣṇa

Jsou nějaké otázky?

Otázka: Když vaříme a máme nějakou speciální dietu kvůli zdraví a obětujeme to Kṛṣṇovi, přijme to?

Odpověď: Možná ano, možná ne.

Otázka: Čistí oddaní mají dávat Kṛṣṇa vědomí ostatním, ale co říct o nás, o začátečnicích? Máme si tu milost nechat pro sebe?

Odpověď: Jediný způsob jak získat milost je kázat nebo být součástí této kazatelské mise. Jinými slovy, rozdáváním dostaneš. Jestli nerozdáváš, tak nedostaneš. To je jednoduché.

Otázka: Je řečeno, že *prasādam* se nikdy neznečistí. Proč tedy nemůžeme jíst zbytky po někom?

Odpověď: *Prasādam* je čistý, ale my musíme být stejně čistí jako *prasādam*. Jestli nejsi, tak potom musíš být opatrný. Jednou, ještě za Śrīly Prabhupādy oddaní měli ve zvyku, že v neděli shrnuli zbytky po hostech a v pondělí to dojíždali.

Ptali se Prabhupādy jestli to mohou dělat. On napsal: jestli máte tu víru, tak to dělejte. Jednou jeden oddaný tam našel žvýkačku, tak od té doby to nedělali. Je příklad Raguṇāta Goswamīho, který je čistý. Jedl *mahā-prasādam* od Pána Jaganātha, potom co už někdo nechal zbytky a vyhodil to a bylo to shnilé, dokonce tolik shnilé, že to ani krávy nechtěli jíst. On toto *prasādam* vždy shromáždil a pečlivě ho omyl a vždy snědl vnitřní část rýže. Śrī Caitanya Mahāprabhu se o tom dozvěděl a přišel a byl spokojen s jeho postojem a s jeho odříkáním. Říkal mu: „Jakou to tady máš hostinu?“ A ochutnal a říkal: „Takový nektar.“ Svarup Damodar Ho zastavil a říkal: „Toto není jídlo vhodné pro tebe.“

Otázka: Duchovní tělo je něco, co musíme tvořit nebo ho dostaneme automaticky?

Odpověď: Dole ve městě je továrna, kde se vyrábějí duchovní těla. (smích) Jenom máš zpívat čistě Hare Kṛṣṇa a potom se všechno rozvine. Když zpíváme s přestupky jsme považováni za osvobozené, ale *rasa* je ještě pozdržena. Czech znamená Česko, ale check je také pozdržet. Takže jsme tady pozdrženi v Česku, ale když zpíváme čistě, tak se ta láska manifestuje.

Śrīla Prabhupāda *kī-jaya!*